

Basisbereikbaarheid: stoot het concept op zijn limieten?

Nieuws dinsdag 17 juni 2025

Basisbereikbaarheid: stoot het concept op zijn limieten?

Na amper zes jaar lijkt het concept van basisbereikbaarheid al tegen zijn grenzen aan te botsen. Dat is opvallend kort in vergelijking met zijn voorganger, basismobiliteit, die meer dan achttien jaar de ruggengraat vormde van het openbaar vervoer in Vlaanderen. Wat is er aan de hand?

Vanaf het prille begin stonden wij, bij ACOD TBM, kritisch tegenover dit decreet. En we stonden daarin niet alleen: ook tal van middenveldorganisaties en mobiliteitsexperts waarschuwden voor de gevaren van de koerswijziging. Toch zette de toenmalige Vlaamse regering door. Het officiële doel: een efficiënter, marktgericht openbaar vervoer, met minder klemtoon op de sociale rol die De Lijn tot dan toe vervulde.

De belofte van budgetneutraliteit - dat met hetzelfde budget een beter systeem mogelijk zou zijn - werd een molensteen rond de nek van de hele transitie. In de praktijk betekende dit: besparen in plaats van verbeteren.

Lokale besturen botsen op de realiteit

Aanvankelijk stonden veel lokale besturen achter het nieuwe model. Ze kregen immers inspraak en zagen kansen om hun mobiliteitsvisie waar te maken. Maar die initiële euforie is intussen volledig weggeëbd. Gemeenten worden nu geconfronteerd met harde keuzes en besparingsrondes binnen de vervoersregioraden, waar steden en gemeenten samen vervoersplannen uitwerken.

Pijnlijk genoeg blijft er van de ambitieuze verlanglijst van veel gemeenten weinig over. De Lijn moet besparen en dat gebeurt zonder echte inspraak van de vervoersregio's. De Lijn kiest voor een vlucht vooruit en de betrokken raden haken een na een af. Hun invloed blijkt in de praktijk beperkt te zijn, ondanks de belofte van decentralisatie.

Wanneer luistert de minister?

Dat de minister de vakbonden niet serieus neemt vanuit haar eigen visie, kunnen we nog enigszins begrijpen. Dat ze De Lijn negeert wanneer die aangeeft niet genoeg middelen te hebben, is al moeilijker te vatten. Maar dat ze zelfs signalen van lokale besturen en partijgenoten naast zich neerlegt, is totaal onbegrijpelijk. Hoeveel waarschuwingen zijn er nog nodig vooraleer men in Brussel tot inzicht komt?

Reiziger laat zich niet misleiden

Het vertrouwen in De Lijn staat onder druk, maar de reiziger ziet steeds duidelijker waar de echte oorzaken liggen. De kritiek van ACOD TBM en andere organisaties blijkt meer dan terecht. Wij voorspelden dit scenario al jaren geleden.

In de komende maanden wordt het uitkijken naar een klare reactie van het kabinet. Blijft men volhouden dat De Lijn over voldoende middelen beschikt, of komt er eindelijk erkenning van de realiteit?

Voor ons is het helder: de druk op het kabinet zal blijven toenemen. Wij blijven onze rol spelen totdat men bereid is om het geweer van schouder te veranderen.

Stan Reusen